

Nekaj vprašanj zastopnikom, katerim koli že

Jasno in prepotrebno je, da moramo v manjšinski zakonodaji in ravnanju z njo nekaj spremeniti. Nič pa ne bo pomagalo, če redno ponavljamo puhlice brez substance. Če govorita o brisanju etničnih mej in s tem v zvezi potrebni novi definiciji narodnih skupnosti, potem me zanima, kakšno definicijo Sadovnik in Jug zagovarjata? In če javnopravno zastopstvo imenujeta »nazadnjaško«, kaj je po njunem mnenju napredno? O javnopravnem zastopstvu zaničevalno govorita kot o »etnični zbornici«. To govorita dva predstavnika Slovenk in Slovencev, ki svojo slovenskost (še) nosita v svojem imenu, ki imata funkcijo, glas in podpore samo zaradi tega, ker ju »etnično« opredeljujejo kot Slovenca. Čigave interese pa želita zastopati, če ne slovenskih? Javnopravno zastopstvo imajo številne interesne skupine v Avstriji, pa niso zabredle v »paralelno družbo«, nasprotno – dobro se razvijajo in so sprejete.

V zvezi z »brisanjem etničnih mej« Sadovnik in Jug navajata visoko število prijav k dvojezičnemu pouku. Ali sta si že kdaj stavila vprašanje: Koliko otrok se je v našem šolskem sistemu naučilo toliko slovenščine, da bi lahko sledili slovenskemu pogovoru? Kaj šele, da bi lahko koristili dvojezičnost na uradih in drugje? »Brisanje etnične meje« v dani situaciji ni nič drugega kakor olepševalni izraz za asimilacijo.

Podobno je z »de-etnicizacijo«, tudi pojem, ki ga vse pogosteje slišimo. Kako si lahko predstavljamo dialog, pri katerem sedijo na enem koncu zastopniki močnega javnopravnega telesa (države, dežele, občine) z državnim aparatom ter zakonsko zajamčenimi pravicami in kompetencami ter nesporno nemško opredelljivo, na drugem pa »deetniziran« skupek ljudi, ki niti sam ne ve, kaj pravzaprav je in koga predstavlja, brez ustreznih pravnih in političnih instrumentov?

Želim si, da naši zastopniki ne prevzemajo besedišča in argumentacije, ki smo jih bili do pred nekaj leti navajeni iz ust in peres naših deklariranih nasprotnikov ali pa države, ki s svojo restriktivno zakonodajo razvoj slovenščine zavira, ne pa pospešuje. Dokaz za slednje je položaj, v katerem smo danes.

Želim si, da bi lahko na Koroškem jasno povedala, da sem Slovenka in za to preprosto dejstvo (»etnično«) ne bom morala iskati zapletenih sinonimov ali se čisto potuhiniti, ker bi me sicer »napredni in dialoško usmerjeni sodeželani« ne sprejeli kot partnerico za dialog.

Želim si, da bi me Korošice in Korošci RAZUMELI v popolnem pomenu besede.

Želim si, da bi pomagali pri preporodu resnične avstrijske identitete, ki je večnarodna in v kateri se najde vsak tu živeči narod – na osnovi enakopravnosti in spoštovanja na vseh ravneh.

Za Koroško to pomeni dvojezične uradnike na dvojezičnih občinah, dvojezične ravnatelje (in tudi napise!) na dvojezičnih šolah, dvojezične table za dvojezične kraje in še kaj v nedvoumni zakonski obliki. Resnična dvojezičnost naj se s splošnim dvojezičnim poukom na Koroškem omogoči vsem Korošicam in Koroščem. Ko bo prišel ta dan, etnične meje ne bodo več tema in Koroška bo na novo in svobodno zadihala.

Sonja Kert-Wakounig, Škocjan v Podjuni

O drugih zgodbah. S

»Stoletja se manjšino preganja, marginalizira in uničuje in potem okraši državna praznovanja kot neko društvo narodne noše!« Od jazidske manjšine, lužiških Srbov do koroških Slovencev, vsepovsod so pripadniki in pripadnice manjšin najdejo v polju napetosti – med asimilacijami in folklorizacijo. Zaznamovane od zunanje perspektive, pretlačene skozi narodnih noš in ljudskih pesmi, konfrontirane s zgodovinskim revizionizmom, obtežene s travmo in do današnega dne marginalizirane v javnosti in politiki marginalizirane.

Ronya Othmann je avtorica, pesnica in novinarka. Piše kolumno »Državni Express« v časopisu Taz. Leta 2019 je prejela nagrado občinstva pri 43. literarnem natečaju Ingeborg Bachmann z besedilom o 74. genocidu jazidsko manjšino in je mestna pisateljica Celovca v letu 2020. Pogovornica o manjšinstvu, političnih pripetljajih in literaturi.

Jeseni izide vaš prvi roman »Die Sommer«.
Glavni lik Leyla je kurdska Nemka. Koliko avtobiografskega je v knjigi in kaj lahko izdate od zgodbe?

Roman je fiktiven, a seveda sem pisala o zadevah, ki jih poznam. Zgodba govori o Leyli, ki v poletjih obiskuje svoje stare starše v kurdski vasi v severnovzhodni Siriji. Protagonistka je queer ženska in ne sodi v podobo žene Nemčije ali Sirije. Bori se z občutkom, da ne spada nikamor in trudi se, da bi našla svoj prostor pod soncem.

Država starih staršev je zanjo nekako magična, toda zgodaj opazi, da so v tej sliki luknje. Sliši pripovedke o minskih poljih, soočena je s sirske tajno službo, ki je prisotna tudi v vasi, čuti vpliv sirske in nemške patrihalne družbe in vidi revščino v vasi. Vas je nekako časa odrezana od toka, ker je del manjšinskega območja. Sirska vlada kurdske vasi namensko zanemarja. Ta domači kraj torej od vsega začetka ni idealen in ni svet. O teh poletjih pogosto pripoveduje v pogledu nazaj, ker se je ta svet, ki ga je poznala, zaradi vojne in Islamske države korenito spremenil. Proti koncu se mora Leyla odločiti, ali bo še naprej opazovala uničenje ali pa se bo uprla. V bistvu je to zgodba o izginotju.

Kako lahko učinkujejo literarni liki, ki namenoma niso zasnovani po ustaljenih vzorcih in reprezentirajo bolj raznolika stališča?

Takšni liki so že vedno obstajali. Tudi v besedilih Jamesa Baldwina ali Oscarja Wilda se pojavljajo liki, ki predstavljajo perspektivo izobčen-

cev. Mislim pa, da danes bolj zavajajo avtorje in avtorice, ki imajo raje migracijsko biografijo ali so del quakerjske skupnosti. Dela teh pisateljev in pisateljic danes prej dosežejo mainstream in pridejo v javnost. Tudi fiktivni svet se sestavlja iz avtorja oz. avtorice. Bolj raznolika literatura omogoča, da se tudi ljudje izven večinskega prebivalstva lahko identificirajo z liki in se »najdejo« v zgodbah. Ne nazadnje pa na ta način na novo odkrivamo že starejšo, »zabljeno« in izpodrinjeno literaturo. V Nemčiji so to npr. judovski avtorji in avtorice, ki so bile pregnani in umorjeni.

Imate kurdsko-jazidske korenine. Kakšen pomen ima za vas manjšinstvo?

Vedno sem del manjšine. Tudi v jazidski skupnosti ni toliko ljudi, ki so je delali Nemci oz. Nemke. Zgodovina zame velik del manjšinstva. Pogosto morajo manjšine spoprijemati z zgodovinskim revizionizmom. V Turčiji primer ne priznavajo, da so neka vasi bile jazidske. Čutim se dolžna temu nasprotujem s pripovedovanjem naše zgodovine. Poleg tega je z mojimi upor v manjšini zasidran. Moraš biti uporniški, ker si preostal. Mnogi pripadniki jazidske manjšine so se asimilirali ali na silo spreobrili. Tudi kritični vidik na nacionalistične narative zame pomemben. Na primer pripoved da je Nemčija homogena država. Manjšine temu nasprotujejo. Npr. lužiški Srbi, ki so jih v času nacionalsocializma pregnali, ali tudi verske manjšine.